BOFIT-blogi

Blogi: Pankkisektorin uudistus jatkuu

Venäjän talous | 11.05.2017 | Laura Solanko

KIRJOITTAJA

Laura Solanko
Vanhempi neuvonantaja

Venäjän rahoitussektoria on muokannut kaksi selkeää trendiä. Toimialan valvontaa on terävöitetty ja keskitetty, ja on rakennettu omaa, kansallista rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuria.

Venäjän talouden potentiaalisen kasvuvauhdin arvioidaan olevan noin puolitoista prosenttia vuodessa. Ripeämpi kasvu vaatisi laaja-alaisia uudistussuunnitelmia, mutta niiden toteuttaminen on osoittautunut vaikeaksi. Kaikki uudistukset eivät sentään ole jäissä, pankkisektorilla tapahtuu jatkuvasti paljon. Venäjän rahoitussektoria on viime vuosien ajan muokannut kaksi selkeää trendiä. Kesästä 2013 lähtien toimialan valvontaa on terävöitetty ja keskitetty, ja kesästä 2014 alkaen on määrätietoisesti rakennettu omaa, kansallista rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuria.

Pankkien määrä supistuu

Keskuspankista nykyisen pääjohtajan Elvira Nabiullinan kaudella on tullut merkittävä ja aktiivinen toimija koko rahoitussektorilla. Pankkivalvonta on tiukentanut otettaan pankkisektorista ja neljässä vuodessa liki 350 pankkia on menettänyt toimilupansa. Myös muiden luottolaitosten valvonta on tiukentunut; mm. noin 4000 mikroluottolaitosta ja liki 200 vakuutusyhtiötä on poistunut markkinoilta. Suurin osa toimiluvan menettäneistä pankeista sekä muista toimijoista loi hyvin pieniä ja järjestelmän kannalta merkityksettömiä.

Samalla on kasvanut myös Talletustakuuvirastolle tulleiden vakuutustapausten sekä pankkien hallittuun alasajoon ja tervehdyttämiseen vaadittavan tuen määrä. Talletustakuuvirasto on vuoden 2015 loppupuolelta alkaen joutunut turvautumaan keskuspankin rahoitukseen vastuidensa kattamiseksi. Viime vuonna keskuspankin lainan turvin katettiin noin 70 % viraston 660 miljardin ruplan (9 miljardia euroa) menoista. Ongelmapankkien hoito onkin siirtymässä Talletustakuuvirastolta suoraan keskuspankille. Toimiluvan menettäneiden pankkien kirjanpidosta

on löytynyt ammottavia aukkoja ja olemattomia pääomia, minkä takia keskustelu myös tilintarkastustoiminnan valvonnan siirtämisestä keskuspankkiin on alkanut.

MIR-kortin käyttö laajenee

Krimin miehitystä ja Itä-Ukrainan konfliktia seuranneet pakotteet laukaisivat liikkeelle monia rahoitusmarkkinoiden infrastruktuuriin liittyviä uudistuksia. Osa niistä oli ollut valmisteilla Moskova finanssikeskukseksi –hankkeen ansioista jo aiemmin, osa oli ilmeisen improvisoituja. Uuden luottoluokituslain seurauksena tämän vuoden alusta lukien kansallisia luottoluokituksia tekee enää vain yksi toimija, uusi luottoluokituslaitos ACRA. Keskuspankin omistaman, kansalliseen maksujärjestelmään perustuvan MIR-maksukortin käyttöä on vahvasti tuettu lainsäädännöllä. Kaikkien pankkiautomaattien on jatkossa hyväksyttävä MIR-kortti, korttia tulee voida käyttää kaikissa kaupoissa, joiden liikevaihto ylittää 40 miljoonaa ruplaa vuodessa, ja julkisen sektorin palkat maksetaan jatkossa vain tileille, joihin voidaan liittää MIR-kortti (kts. esim. BOFIT Viikkokatsaus 2017/18).

Pankkisektori keskittyy

Pankki- ja rahoitussektoria on viime vuosina uudistettu merkittävästi, ja kaikki merkit viittaavat siihen, että valvonta tehostuu ja kansallisia järjestelmiä tuetaan jatkossakin. Vielä ei kuitenkaan näy, että uudistukset tukisivat talouskasvua tai kansalaisten hyvinvointia. Pankkivalvonta on ammattimaistunut, mutta parhaisiin käytäntöihin on vielä matkaa. Monin paikoin pankkivalvonta on edelleen kiinnostuneempi muotoseikoista kuin toiminnan sisällöstä.

Viime vuosina rakennetut uudet järjestelmät voivat toki olla parempia kuin vanhat. Ei kuitenkaan ole itsestään selvää, että tuontisubstituution hengessä rakennetut, kilpailulta suojatut järjestelmät lisäisivät talouden tuottavuutta. Järjestelmien rakentamiseen kuluneet varat ovat poissa jostain muusta toiminnasta. Lisäksi on aina mahdollista, että käy kuten Moskova finanssikeskukseksi –ohjelman kanssa. Liki jokainen toimenpideohjelmaan kirjatuista tavoitteista on toteutettu, muttei Moskovasta silti ole tulossa kansainvälistä finanssikeskusta. Vaikka kuinka toivoisi, yksinomaan tekniset muutokset eivät riitä talouskasvun tukemiseen, jos ongelmat ovat syvemmällä talouden rakenteissa.

Kuvio 1.

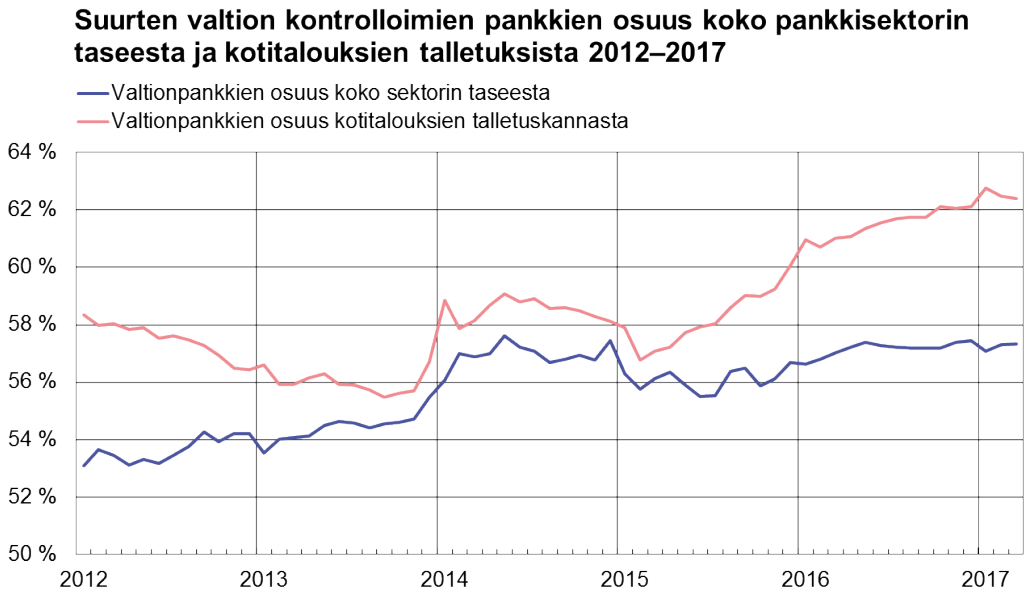

Suuret valtion kontrolloimat pankit ovat Sberbank, VTB, VTB24, Gazprombank, Bank Mosvki ja Rosselkhozbank.
Lähteet: CBR ja BOFIT.

11.5.2017
eurojatalous.fi

Asiasanat

BOFIT, pankit, pankkijärjestelmä, Venäjä